

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Historia Pelagiana Et Dissertatio De Synodo V.
Œcumenica In Qua Origenis ac Theodori Mopsuesteni
Pelagiani erroris Auctorum justa damnatio exponitur, &
Aquilejense Schisma describitur**

Noris, Enrico

Patavii, 1708

Cap. 7. Augustinianæ doctrinæ contrà Pelagianos per Sedem Apostolicam
approbatio à Recentiorum pravis interpretamentis defenditur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72486](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72486)

quidam excessus, antilogias, errores objiciendo, non modò Sanctum Doctorem suspectum judicem publicant, sed veluti reum traducunt, ut longioris hujusce defensionis instituendæ necessitatem nobis impositam nemo negaverit. Et hoc quid aliud est, quàm Augustinum ex cathedrâ, in quâ ab Apostolica Sede positus fuit, atque ex eadem cœlestes doctrinas edisserens, hucusque summâ religione à Catholicis tanquam Orthodoxi dogmatis Magister auditus fuit, violenter extrahere? O superi, mites animos.

Sed quid de recentissimo Alexandri VII. elogio, quo decessorum vestigiis inharens, Sancti Augustini doctrinam consecravit, Recentiores blaterent, exponendum est. Cùm Pater Christianus Lupus Augustinianus insignis Doctor Lovaniensis Româ in Belgium profecturus esset, Alexander laudatas literas eidem ad Sacram Theologicam Lovaniensium Facultatem deferendas tradidit. Porro ibidem paternum ergâ benemeritos filios amorem testatus, ad Sancti Augustini, ejusque discipuli Sancti Thomæ doctrinam, ut eò usque summâ cum laude fecerant, novo utrique Sancto Doctore elogio inscripto tenendam, defendendamque animavit. *De reliquo, inquit, non dubitamus, vos pro singulari scientiâ, pietatisque studio sanam, & incorruptam, qualem tot Apostolica Sedis declarationes, & Sanctorum Patrum traditiones requirunt, doctrinam semper amplexuri, & adversus Orthodoxæ Religionis hostes defensuri sitis, nec non præclarissimorum Ecclesiæ Doctorem Augustini, & Thomæ Aquinatis inconcussa, tutissimaque dogmata sequi semper, ut asseritis, ac impensè revereri velitis: Quorum profectò Sanctissimorum virorum penes Catholicos universos ingentia, & omnem laudem supergressa nominari præconii commendatione non egent &c.* Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die 7. Augusti 1660. Pontificatus nostri Anno VII. Profectus Româ Lupus, ac Pisaurum transiens, ubi apud nostrates Scholæ Theologicæ id temporis præfectum agebam, quantum secum in Belgium thesaurum ferret, mihi significavit, ubi verò Lovanium venit, ac Pontificias literas Theologorum Senatui tradidit, mirum est quantâ eisdem lætitiâ univèrsi, & singuli exceperint. Indictum Theologicum institutum, publicum in gratiarum actionem sacrum intimatum, ac pro incolumitate beneficentissimi Pontificis imperata supplicatio. Edicti à Decano Universitatis publicati excerptum exhibeo, integrum donat Pater Gabriel à Sancto Vincentio mox mihi laudandus. *Ut intersint solenni Missæ per eandem facultatem ibidem celebrandæ prolongandæ incolumitate, ac felici regimine Sanctissimi D. N. Alexandri divinâ providentiâ Papæ VII. qui præter alia paternæ suæ ergâ eandem Academiam benevolentia argumenta Apostolico rescripto in formâ Brevis ad eisdem preces eam decorare dignatus est, quo Sanctissimos Augustinum, & Thomam Aquinatem Scholæ Facultatis Patronos, & Magistros, uti præclarissimos Ecclesiæ Catholicæ Doctores deprecatur, eorumque dogmata tanquam inconcussa, tutissimaque, & proinde semper sequenda, & impensè reverenda commendat, subjungens, penes Catholicos universos ingentia, & omnem laudem supergressa nomina eorundem Sanctissimorum novi præconii commendatione non egere &c.* Datum 6. Novembris anni 1660.

Hæc quidem quantum lætitiæ sincerissimis Sancti Augustini discipulis ingessere, tantum mæroris, non enim dicam invidis, sed pridem ergâ Augustinum non tam benè animatis intulerunt. Etenim nonnulli in furorem veluti acti in impias hæc voces erupere: *Laudatum Breve per Diabolicam machinam fuisse impe-*

tratum. Horum testis est ipsemet Christianus Lupus in Epistolâ apologeticâ de attritione, & contritione cap. 5. ad accusat. XI. pag. 49. quam Lovanii edidit anno 1667. mihiq; uti est mei amantissimus, honoris gratiâ nuncupavit. Cui nam voces ad eò invecundæ exciderint, designat Vincentius Baronius par. 4. suorum Opusculorum lib. 1. sect. 2. art. 5. §. 1. Alter verò Recentior de laudato Alexandri elogio scribit, Summum Pontificem *nunquam breve illud prius vidisse.* Id autem testatur se à viro sui sodalitati accepisse, & quo majorem dicto fidem faciat, ait: *sincerè affirmo, ac sanctè juro.* Hunc etiam Scriptorem nominare nolo, quòd magnum Patronum habeat, cujus ipse etiam patrocinio lator; illum tamen pluribus impugnavit vir doctissimus Pater Gabriel à Sancto Vincentio in libro de Remediis ignorantie disp. 14. dub. 9. num. 149. inquit: *Cardinalis Neryus tunc temporis Secretarius Brevis dixit cuidam viro gravissimo, quòd hoc Breve ipse composuit ex commissione dicti Alexandri VII. & quòd Pontifex illud attentè legit, & sigillum dedit, ut eo signaretur, & ad dictam Universitatem Lovaniensem mitteretur. Et iste vir gravissimus sic tacto pectore testificatus est.* Hæc quidem Pater Gabriel literis consignavit, ac paulò post è vitâ discessit summo sui desiderio relicto; erat enim Carmelitici rigidioris disciplinæ instituti ornamentum, acceptus in primis Clementi X. Pont. Opt. Max. Vivet ille æternum de Augustini doctrinâ benemeritus, cujus glorioso Nomini Theologicum volumen nuncupavit. Sciant Recentiores, Alexandrum VII. è nobilissimâ Chisiorum gente proditisse, cui perpetuum ergâ Augustini nomen obsequium hæreditarium est, ita ut à trecentis, & amplius annis unum semper in Chisis appellari voluerit Augustinum. Non alium hujus mei dicti testem, quàm ipsummet Alexandrum volo, qui in frequentissimo Purpuratorum Patrum, atque Antistitum Senatu agens decernendâ Thomæ Villanovani Apotheosi, Regis Hispaniæ, plurimorum Principum, atque populorum cum Augustinianâ familiâ obsecrationibus, queis ad id movebatur, recensitis hæc addidit: *Tum verò (confidenter dicimus) nostra ergâ Divum Augustinum Sanctissimum Theologiæ Magistrum à Majoribus secundum carnem per manus quasi tradita, & peculiaris ab adolescentiâ ergâ hunc ejus Alumnum veneratio, &c.* Hæc tanti Pontificis hæreditaria ergâ Sanctissimum Theologiæ Magistrum devotio omnibus nota erat; undè in eodem confessu Franciscus Albitius Purpuratorum Patrum decus, eximie eruditionis Princeps, ac nostro præconio major sententiam rogatus dixit: *Protrahit est, Beatissime Pater, non sine Spiritus Sancti instinctu rei ardua, atque difficillima exitus, ut à Sanctitate vestrà, quæ Patronum, & Protectorem agnoscit Augustinum, Filius Augustini in Sanctorum numero collocetur.* Ego quidem pluribus illius Recentioris dicta confutaveram, quæ tamèn magni viri imperio justus omitto; ad eò enim absurda sunt, ut fatius sit, eadem silentio obducere, quàm prolixiori impugnatione latius diffamare.

CAPUT VII.

Augustiniana doctrina contrâ Pelagianos per Sedem Apostolicam approbatò à Recentiorum prævis interpretamentis defenditur.

Hucusque nobiliora Romanorum Præsulum testimonia de Augustinianæ doctrinæ contrâ Pel-

Ex ad.
Canon.
S. Tb.
Villan.

Pelagianos excellentiâ à sinistris Recentiorum oppositionibus vindicavimus, singula Pontificum elogia Augustino integra adstruentes, modò quid homines illi Augustini approbationi per Ecclesiam universam objiciant, videndum est. Levi id quidem brachio retentabo; nam illorum consilium imitatus, qui civilia inter hostes bella serunt, quò domesticis dissidiis enervatos nullo postea negotio suppeditent, Anti-Augustinianis domesticos testes opponam, & pila minantia pilis. At non illos quidem novitiis istis pares, sed longè Superiores, quibus loquentibus nedum assurgant, sed penitus obmutescant, nempe Suarium, & Vasquium. O' quanta Scholæ nomina! Itaque in hoc certamine sedebo, duobus illis Ducibus pro meo Augustino in aciem contrà nuperos adversarios descendentibus.

Eja age, quid de Augustiniana doctrinâ per Ecclesiam approbatione Annate sentis? si quæ adversus eam habes, liberè profitere. *Objicimus primò*, ait lib. 8. cap. 6. pag. 902. *Vel ita est consecrata, ut Augustinus è numero Scriptorum non Canonicorum extractus transferretur in numerum Canonicorum, vel non? Si primum: errat totus Christianismus, qui contrarium sentit non modò à tempore Scholasticorum, sed à mille ducentis annis. Si secundum: ergo illa omnis Ecclesiæ approbatio relinquit adhuc Augustinum intra numerum scriptorum fallibilium, quibus sine cuiuspiam injuriâ repugnare liceat.* Sed jam olim hùic objectioni satisfecerat non Baianus aliquis, sed strenuus Bani oppugnator Suarius, cujus sanè responsionem poterant domi legere. Cùm Suarius proleg. 6. de Gratiâ cap. 6. num. 15. citasset hæc Sancti Prosperi verba in laudem Augustini: *Tu autem dilectissime, venerandissime mihi frater, si verè de his questionibus instrui desideras, sicut desiderare te convenit, ipsis Beati Augustini disputationibus cognoscendis impende curam, ut in consistendâ Dei gratiâ desecatissimam, ac saluberrimam Evangelicæ, Apostolicæque doctrine intelligentiam consequaris, hæc scribit: Non tamen dicit, Augustinum Apostolicè scripsisse, quia vel Scriptor canonicus fuerit, vel quia infallibilem habuerit Spiritus sancti assistentiam inscribendo, sicut Apostoli habuerunt, hoc enim alienum à sensu Prosperi, & totius Ecclesiæ est, sed dicit Apostolicè scripsisse, vel quia suam de gratiâ doctrinam ex Apostolo Paulo præcipuè sumpsit, & validissimis ejus testimoniis illam confirmat, vel certè quia tam verè, ac fideliter de gratiâ scripsit, ut Apostolica Sedes Augustini doctrinam in his, quæ ad dogmata pertinent, suam effecerit, ac probaverit.*

Pergit Annatus: *Objicimus secundò, eosdem illos Summos Pontifices, qui doctrinam Augustini approbarunt, easeposuisse, quæ necessaria illis visa sunt, alias autem quæstiones intercurrentes nec contemnere, nec adstruere voluisse.* Hoc enim Cælestinus aperte significavit, ut retulimus antè pag. 903. Idem Suarius recensitâ Cælestini restrictione, quam tamen negat esse Cælestini, ut dicam, totus Augustino adhæret hæc scribens: *Nihilominus tamen etiam in his posterioribus de prædestinatione questionibus auctoritas Augustini maxima est propter alias rationes suprafactas, & ideo semper a nobis cæteris præferetur.*

Sed reclamant adversarii: *Objicimus tertio, approbatam fuisse Augustini doctrinam simul & aliorum Sanctorum Patrum, undè sequitur, eademe approbationem hanc in id, quod est Augustino cum aliis Patribus commune, non in id, quod est proprium, si quid tale sit.* Ibidem. Sed hocce telum Augustinum clypeo protegens Vasquius excepit 1. 2. disp. 190. cap. 6. num. 37. *Quam-*

vis, inquit, nullus esset ex Patribus commemoratis, quem pro hac sententiâ de gratiâ necessitate ad singula opera bona moralia Scholastici Doctores allegare possent, IN UNO SOLO AUGUSTINO, ejusque scholâ suæ opinionis præsidium libenter collocarent, cumque sibi sufficere meritò arbitrarentur, quòd UNICUS sit, qui dum agitur de gratiâ necessitate, sicut Sol inter reliquos præfulget, cujus quidem doctrinæ egregium testimonium, & commendationem in Epistolâ primâ Cælestini ad Episcopos Galliæ excavatam habemus. Porro Cælestinus unum Augustinum laudavit; lege eundem p. p. disp. 89. cap. 4. initio.

At non cedit Suario, non cedit Vasquio Annatus, sed rursus opponit pag. 902. *Nempè jam nos docuit Gerson, & Avulensis, quòd pertineat hæc approbatio, non enim eò ut intelligamus, Augustinum nullis esse humanis defectibus obnoxium, sed variis, & levioribus, quo modo cæterorum quoque Sanctorum laudes intelliguntur.* Et certè cùm eadem sit judiciorum, & affectuum alea, & Augustinus tantâ contentione pugnet contrà Pelagianos, ut obtineat nullum esse quantumvis Sanctum, cui non sit opus dicere, dimitte nobis debita nostra, ob quotidianos voluntatis lapsus, nescio quid Baianis in mentem venerit, ut Augustiniani videri velint, cum tanto nisu persuadere conantur esse aliquos, qui judicio nunquam labantur, nempe Augustinum. Verùm quis nesciat, Augustinum duplici factò, dum se infra cæteros depreffit, supra universos altiùs sese evexisse? Ille Magnus Ecclesiæ Magister tum affectus, tum judicii sui errata publicavit, hæc quidem in libris Retractionum, illa in libris Confessionum, singulari prorsus exemplo, cùm videamus quosque tum propria dicta, tum facta ab erroribus vindicare. Utinam hanc aliquando de lociis, ac suæ familiæ hominibus opinionem adversarii induant, quorum quempiam si ab aliquo Scriptore impetum cognoscant, mille apologias procudunt, ut soli ab erroribus immunes esse videantur. Itaque eandem & affectus, & judicii aleam subivit Augustinus. Verùm dum libros contrà Pelagianos retractat lib. 2. cap. 33. 36. 37. 42. 50. 61. 62. 66. & 67. nullam sententiam sive de gratiâ, sive de libero arbitrio corrigit, sed omnia abs se dicta probat, qui aliis in tractatibus pleraque theses assertas expunxerat. Undè Sanctus Doctor nusquam in Pelagianis expugnandis se judicio lapsum fuisse cognovit; adversarii autem miserè judicio labuntur tam humiliter de Augustino pronunciantes. Profectò Augustinus futuros fortè censores prævidens, in eorum humeros correctione devolutâ, mitiùs illo in examine secum egit, Recentioribus hanc gloriam relinquens, quâ jactare possent, se illis in libris contrà Pelagianos editis maculas deprehendisse, quæ Augustini aciem, ac spongiam subterfugere. Quid ais, Annate, Augustinum fuisse obnoxium humanis defectibus, at variis, & levioribus, ac judicio quandoque lapsum? Alia longè diversa fuit tui Suarii sententia, qui proleg. 6. de Gratiâ cap. 6. num. 17. ita & verè, & dignè de Sancto Augustino scribit: *Nihil tam admirandum, & suspiciendum Ecclesiæ reddidit Augustinum, quam de gratiâ doctrinam; at si in eâ tradendâ, & explicandâ aliquando fuisset in errorem lapsus, multò labefactaretur ejus auctoritas, immeritòque Ecclesiâ tam fidenter judicium ejus in hac doctrinâ esset secuta, quod impium est cogitare.* Egregiè hoc ipsum abhinc octingentis annis notarat Sanctus Prudentius Tricassinus in Epistolâ ad Hincmarum, & Pardulum; sed quòd cum Suario, & Vasquio veluti fœdere icto, aliorum suppeditis dimissis, contrà Recentiores me pugnaturum

pro Augustino pollicitus sum, præclarissimum illius Antistitis testimonium omitto, alibi recitandum.

Nondum Annatus suorum vocibus ab infelici certamine revocari potuit, sed instat, obtruditque hanc illationem: *Ergo si stante Augustini testimonio illo, licet tamen singularem eius ipsam ex aliis Patribus cogitationem in hisce disputationibus non sequi; licebit etiam stante illâ Ecclesiâ, vel Summorum Pontificum approbatione non omni adhaerere Augustini sententiâ.* At huic quoque objectioni obviam ierat subtilissimus Recentiorum Vasquius, cuius ex 1. 2. disp. 195. verba paulò ante dedimus, item præclare 1. p. disp. 89. num. 21. *Tametsi, inquit, aliorum Patrum auctoritas in omni controversiâ magni ponderis apud omnes esse debeat, in hac tamen, de quâ nunc agitur, unus pro multis mihi semper erit Augustinus, non solum, quod omnium, qui bene sentiunt, plurimum emineat &c.* At quod præmiserat Annatus ibidem pag. 909. *Ex quibus liquido constat, quantum Augustino tribuendum Ecclesiâ censuit, tantum aliis quoque Patribus tribuendum esse Augustinum ipsum censuisse, hoc, inquam, planè falsum est, nam licet in libris contra Julianum ex sanctis Patribus peccatum originale fufius comprobaverit, itemque in libro de Gratia Christi ejusdem gratiâ necessitatem, attamen prædestinationem antè prævisa merita instantibus Massiliensibus, & nolle se illam credere affirmantibus, nisi veterum eâ de re testimonia produceret, respondit lib. de Præd. Sanctör. cap. 14. Quid igitur opus est, ut eorum scrutemur opuscula, qui priusquam ista hæresis oriretur, non habuerunt necessitatem in hac difficili ad solvendum quæstione versari, quod procul dubio facerent si respondere talibus cogerentur?* At cap. 19. de Dono persever. pro se adducit Ambrosium, & Cyprianum, ex quibus non disertis verbis, sed per necessariam illationem suam ipsius sententiam colligit. Igitur, iudice Augustino, *non opus est, ut eorum Patrum scrutemur opuscula, ubi de gratiâ prædestinatione differitur.* At libros de Prædestinatione Sanctorum, & de Dono perseverantiæ Hormidas commendavit, ad eos nos remisit Synodus Sardinensis exulum Episcoporum ex Africa, Clemens etiam VIII. sententiam Molinæ de prædestinatione juxta Sancti Doctoris dogma examinandam iussit; non igitur eâ in quæstione tantum Augustinus tribuit aliis Patribus, quantum ipsi Ecclesiâ detulit.

His tandem postremo impetu contra librorum Sancti Augustini approbationem idem Annatus decernit pag. 911. *contendens: Omnibus illis approbationibus, quas obtinent Non-Augustiniani, doctrinam Augustini universim approbati, nullam verò esse, quæ cadat in omnia, & singula ejus placita.* Recoctam Semipelagianorum crambem reponit. Etenim, cum Sanctus Cælestinus libros Sancti Augustini laudasset, illi eam commendationem Augustini libris universim tantum traditam dicebant, quam tamen prioribus, non item postremis ejusdem voluminibus delatam esse contendebant, contra quos Sanctus Prosper egregiè in fine libri contra Collatorem cap. 42. hæc scribit: *Agnoscant calumniatores superfluum se objicere, quod his libris non speciale, neque discretum testimonium sit perhibitum, quorum in cunctis voluminibus norma laudatur; Apostolica enim Sedes, quod à præcognitis sibi non discrepat, cum præcognitis probat, & quod iudicio jungit, laude non dividit.* Hæc ille. Succenturiatus in Annati jam defessi præsidium prosilit Moraines, diverso tamen armorum genere in Augustinum impressionem faciens. Etenim quod Pontificiæ approbationis Augustino datæ splendorem imminuat, non qui-

dem invidarum interpretationum nebulas opponit, sed nobilitiora ab Apostolica Sede aliis Patribus tradita præconia proponit, quorum comparatione illa Augustino delata minora longè censeantur; quo sanè pacto Sol non umbris quidem, sed immensâ propemodum luce quaquaversum irradiante minimum candelæ splendorem suffocat, nullumque penè facit. Altiori itaque voce insultat Moraines in Præfatione ad Orthodoxos: *Quando dictum est de scriptis Augustini ab aliquo Pontifice legem sanciente, quod dixit Gelasius de mirabili illâ Epistola Leonis Magni ad Flavianum, ut si quis illam non admitteret usque ad unum jota anathema esset? Verum quis non videat, eximias illas de Leonis literis laudes in Augustinum piè devolvi? Celebrem illam Leonis Epistolam ad Flavianum à Sancto Prospero Augustini discipulo compositam fuisse constans non modò Latinorum, verum etiam Græcorum opinio est.* Baronius audiatur in notis Martyrolog. ad diem 25. Junii ubi de Prospero ait: *Ado Viennensis, & alii tradunt, hunc fuisse ab Episcopis Sancto Leoni Papæ, ab eoque scripta fertur famosissima illa Epistola Sancti Leonis ad Flavianum de Incarnatione Verbi, quod non tantum Gemadius, Honorius, & alii Latinorum, sed & Marcellinus Comes testatur in Chronico sub consulatu Olybrii, & Rustici.* Hic est ille Prosper, quem Annatus ipse lib. 2. cap. 5. §. 2. pag. 179. *Primarium, ac proximum Augustini discipulum, qui visus est illius & arma, & vices gessisse ad tuendam, quam veluti deposito acceperat, ejus doctrinam.* Quis verò neget, delatas discipulo laudes in Magistrum derivare? Profectò, si Sanctus Gelasius Leonis Epistolam usque ad minimum jota recipiendam dixit, idem nec unum jota Augustiniana doctrinæ improbat; imò, ut sæpè in faciem Recentioribus illisum est, vel illæ Augustini sententiæ, quæ falsæ, seu duræ illis videntur, ab eodem Pontifice Ecclesiæ inculcatæ sunt, qui ex Vasquio fuit *per omnia Augustinianus.* Quatit rursus Moraines ibidem Augustinianam auctoritatem duplici ariete Alexandria advegit: *Quis unquam, ait, habuit Cyrilli Alexandrini auctoritatem in scribendo non tantum in Synodo provinciali, aut nationali, sed in Concilio Generali Ephesino, ut ipse per se scriberet anathematismos, contra quos sentire, ac scribere idem prope censeretur, ac fidei refragare? Audire mihi video alium, qui dicat: Quid ergo Abanasius etiam ille magnus erit - ne unus de numero filiorum, & discipulorum Augustini, qui dicitur sine exceptione Pater Patrum, Doctor Doctorum, ceteros omnes instar primi Angeli suâ luce collustrans? Sanè ingens turbarum origo, quas Ephesina Synodus ab Joanne Antiochiæ Episcopo, Theodoro, & collegis Episcopis, atque ab ipso Imperatore Theodosio passa est, inde fuit, quod Orientales Episcopi privati hominis auctoritate statutos anathematismos subscribere recusabant, quam tamen sententiam postea deposuere.* Sed de Augustino loquamur. Hic ob sapientiam Africanorum Conciliorum *Ingenium* appellatus fuit. Idem universa acta Concilii Numidiæ, itemque Carthaginensis, cui quidem non adfuerat, ex Patrum decreto in commentarios retulit. De illo scribit Prosper in fine libri contra Collatorem, quod Bonifacius Papa, cum esset doctissimus, adversus libros tamen Pelagianorum Beati Augustini Episcopi responsa poscebat. Augustini sententiæ canones Synodi Arausicanæ, ac Romanorum Pontificum decreta evasere; de quâ re Decampii Jesuitæ verba reddam: *Fuit, inquit, Augustinus quodammodo Ecclesiæ præceptor, cum Romanis Pontificibus, & Concilii ore præiret, quod de superbissimâ hæresi judicarent.*

runt. Fuit lingua Ecclesiæ, cum ejus verbis decreta concepta sunt, & quæ prius fuerant Augustini voces, spiritus sancti oracula esse ceperunt. Fuit ille Conciliorum Dux, atque ingenium, cum iis rationes, & argumenta subministravit, quibus Pelagium, ejusque complices frægerunt &c. His collegæ dictis si credis, jam Augustinum Cyrillo parem conspicis. Theodosius sanè Imperator parem Cyrillo Augustinum judicavit, dum ad utrumque Sacram (Imperatoris literas ita vocabant) direxit. Imò longè plus honoris Augustino tributum à Principe fuit, nam ad Cyrillum uti Metropolitanam scripsit, quò Synodum cogendam Episcopis suffraganeis intimaret; at cum ad Africæ Primatem Carthaginensem eadem de re pariter perscripsisset, privatas tamen ad Augustinum literas misit enixè eundem rogans, ut Synodo adesset, de quâ re in Historiâ Pelagianâ diximus lib. 1. ad annum 431. Imò veterum Scriptorum fide constat, Cyrillum Alexandrinum egisse per literas cum Theodosio, ut Sanctus Augustinus ad Synodum Ephesinam se conferret; videbat enim, quanto sibi adversus Nestorianos adjumento futurus esset Magnus ille Dux ex continuis contrâ hæreticos præliis, erectis trophæis toto Orbe celeberrimus. Porro Athanasium magnum illum Arii Antagonistam Augustini discipulum nequiquàm facimus, sed motum ab Athanasio adversus Arianos bellum, ab Augustino feliciter tandem profligatum asserimus. Joannes Rivius Belga libro 4. de Vitâ Sancti Augustini cap. 8. §. 6. pluribus tradit, unum Augustinum Arianismum à fundamentis evertisse, quòd antè ipsum ad eò exactè nullus Patrum præstitit. Et sanè contrâ Arianos & libris, & sacris declamationibus ex professo Sanctus Doctor insudavit, quàm de re Possidius toto cap. 17. de Vitâ Augustini. Quare, si argumenta, ac testimonia, quibus Arii sectam Augustinus expugnavit, in considerationem veniant, anteriores Patres Sanctus Doctor omnium eruditorum judicio facilè superavit.

Instat rursus Moraines: *Quid de Hieronymo? Eritne etiam ille Augustini discipulus, vel de Angelis inferioribus?* Sed capite præcedenti hoc objectum refutavimus. Quòd verò nolit Moraines, dici Augustinum *Doctorem Doctorem*, palàm Patribus contradicit. Doceri se ab Augustino voluit Bonifacius, *Magistrum nostrum* Augustinum nuncupavit Sanctus Cælestinus. Ad Augustinum Orientales remisit Sanctus Hormisdas: & sanè suum Doctorem Ecclesia Romana Augustinum appellat. Sanctum Thomam Augustini doctrinam secutum esse tradit Urbanus V. in Bullâ de translat. Sancti Thomæ. De Scoto hæc habent Patres Hispani Minoritæ in libello supplici apud Petrum à Campo Tom. 1. Hist. Aug. lib. 3. cap. 30. *At eò Augustini ane doctrinæ addictus fuit, ut in solis Theologicis commentariis obtingentes, ac quindocies Sanctum Augustinum in suarum assertionum testem protulerit, enixè præ cæteris Doctoribus satagens illius mentem intimè penetrare &c.* Neget igitur Moraines, Scotum, Sanctum Thomam, totque Romanæ Ecclesiæ Pontifices Sancti Augustini discipulos, fuisse Doctores, ne Augustinus dici possit *Doctor Doctorem*. Video tamen, ipsum non pati sine exceptione, Augustinum dici Doctorem Doctorem. Scias itaque, Sanctum Augustinum in disputationibus de auxiliis gratiæ esse Doctorem Doctorem, sed non omnium. Non quidè eorum, qui ipsum præcesserunt, neque enim potuit illos docere, neque posteriorum, qui ab ipso doceri noluerunt, quæ fuit Semipelagianorum obdurata superbia, ac conceptæ olim opinionis defenden-

dæ effrænis lubido; at qui præcesserunt Augustinum Patres, non sunt Doctores in materiâ de gratiâ cum Augustino conferendi, qui teste Augustino cap. 14. de Præd. Sanct. de gratiâ Dei quid sentirent, breviter quibusdâ suorum scriptorum locis, & transeuntes atigerunt. Et ridendus ille esset, qui sepositis Augustini libris, vellet quæstionum de gratiâ solutionem petere ab Hilario, vel Athanasio; undè qui de divinâ gratiâ scribentes Ecclesiam illustrarunt, omnes Sancti Augustini discipuli fuere, qui primus Sanctorum Patrum, & quidè in doctrinâ tantum de gratiâ scholam sibi fecit, cui nomen dedere Prosper, Fulgentius, Petrus Diaconus, Eugippius, Cæsarius, Prudentius, aliique, ut verè Doctor Doctorem dicatur Augustinus. Illorum verò Recentiorum Doctorem Augustinum nunquàm pronunciamus, qui ejusdem discipuli esse dedignantur. Augustinum quidè legunt, non ut Ducem illum habeant, sed ut præconceptæ suæ ipsorum opinionis sectatorem volentem, nolentem faciant, admotis etiam tot violentarum interpretationum machinis. Annatus totis libris septem unum Augustinum appellat, Morainii volumen milles Augustini voces reddit; istos-ne Augustini discipulos dixerim, & sectatores? Videri quidè discipuli Augustini volunt, sed ficta citò in naturam suam redeunt. Hinc Moraines, cum in Præfatione ad Orthodoxos, quam suo Anti-Jansenio præfixit, Augustini laudes, ne eâ in re adversario cedere censeretur, recitasset, paulatim panegyricum in satyrâ vertit, strenuus Augustinianæ gloriæ decurtator, qui initio quidè non inelegans ejusdem promotor videbatur. Eadem viâ Annatum ivisse ex dictis initio cap. 5. patet. Quis enim præposterum hominis consilium non irrideat, qui cum ad Augustini tribunal septem libris cum Jansenianis disputasset, atque ab Augustino causam sibi totam, integramque ad judicium gloriatus esset, exclamans in limine lib. 8. *nihil esse, quod Janseniani possint ab Augustino sperare præsidii*, cum Judici gratias agere, ejusque erga se propensum, suisque faventem animum commendare eundem putas, datisque ad amicos literis, laxatis habenis in illius laudes effundi, pessimè ab illo Augustinum acceptum videmus, conductis contrâ ipsum longo ordine testibus, mille conviciis laceffitum: uno verbo, ex judice reum factum. O gratissimos Sancti Augustini discipulos! Insuper non patiuntur dici, Augustinum *cæteros omnes instar primi Angeli suâ luce collustrasse*. Scimus, Prosperum olim cecinisse cap. 2. contrâ Ingratos:

*Augustinus erat, quem Christi gratia corru
UBERIORE rigans, nostro lumen dedit ævo
Accensum vero de lumine.*

Sanctus Fulgentius lib. 2. de Verit. prædest. & grat. cap. 18. *Augustinum legat omnis, qui salutem æternam adipisci desiderat, humiliter orans misericordie Dominum, ut eundem spiritum intelligentiæ legens accipiat, quem ille accepit, ut scriberet, & eandem illuminationis gratiam adipiscatur, ut discat, quam ille adeptus est, ut doceret.* Sed cur non audiat Sanctus Thomas Villanovanus Archiepiscopus Valentinus Con. 1. de Sancto Aug. O Pater, ait, *amplissime Augustine, qui non solum vitæ sanctitate, sed etiam miro sapientiæ tuæ fulgore Christi Ecclesiam luce propriâ, luce plenâ, luce fixâ irradiasti. Si enim sapientiâ lux est, quis in Ecclesiâ Dei ita lucet, ut Augustinus? A Sole omnia astra lucent, ab Augustino omnes, qui post ipsum fuerunt Doctores, sapientiæ lumen accipiunt, ipse verò propriâ luce lucet, quam à nullo hominum, sed à Deo solo accepit, nullo enim tradente, nullo Magistro cunctas didicit disciplinas.*

Non-ne igitur, teste Thomâ, Augustinus est instar primi Angeli, quo in cæteris intelligentiæ lumen derivari Theologi autumant, cum ipse à solo Deo illustretur? Hipponensis quidem noster Angelus suæ doctrinæ radiis Prosperum, Fulgentium, Thomam, cæterosque Orthodoxos Patres illustravit, at Recentiores, qui contendunt cum Annato, *Aliquid lucis Augustino defuisse in conciliandâ cum creatâ libertate divinorum decretorum, & auxiliorum efficaciam*: Lib. 8. cap. 4. pag. 874. quivè, ut idem alibi ait, nempè disp. 3. de Scientiâ mediâ cap. 5. num. 113. *Radium quendam videre se putant ex Augustini Sole non emissum*, qui denique scribere non erubere cum Molinâ 1. p. q. 23. art. 4. & 5. disp. 1. memb. 6. *Dum sub eâ quasi caligine Divus Augustinus ad hoc non attendit, arbitratu primo aspectu cum suâ de prædestinatione opinione &c.* Recentiores, inquam, isti, quibus purioris doctrinæ lux affulget, Augustino sub caligine posito, hujus primi Angeli fulgores non excipiunt, imò ferè contemnunt, ut mirum minimè videri cuiquam debeat, eos adèd molestè ferre tantum lucis Augustino attribui, ut universos subsecutos Doctores irradiare poterit, & antecessorum Patrum sententiis de divinâ gratiâ plenioris, ac solidioris doctrinæ lumen adferre.

Sed Annatus collecto spiritu iterum contra Augustinum invehitur, atque Morainii collegæ factum æmulatus, domesticum contra Sanctum Doctorem librum ab Apostolicâ Sede expressiori, atque efficaciori, quàm quodvis Augustini volumen, approbatione communitum opponit. Adversarii verba sunt: *Obiicimus octavo omnibus illis approbationibus, quas obtulerunt Nov-Augustiniani, doctrinam Augustini universim approbari, nullam verò esse, quæ cadat in omnia, & singula ejus placita; quod si aliqua talis esset, non negabunt, opinor, expressiorem fore, & efficacior in omnibus consentiendi necessitatem. Quid igitur facient, si reperitur in naturâ rerum alius quidam liber, cujus omnia, & singula in eo contenta auctoritate Sedis Apostolicæ per Bullam ad perpetuam rei memoriam editam, & promulgatam approbentur? Eja age delapsus sanè cælo libellum pande, nisi fortè sacratiora tam citò in propatulo esse piaculum putas. Est, inquam, ait, talis quidam liber in rerum naturâ, & Auctoris Sancti. Jam pietatem, ac religionem excitas, dum Auctorem commendas, ac Divum contestaris. At pergit Annatus Lectorem suspendere: *Sed quis est? libellum potius dicere debui, quod sit mole parvus, & specie contemptibilis, sed qui tamen virtutis plurimum habet.* Hunc libellum, cui suprâ omnia Augustini Magni volumina ex Apostolicæ Sedis approbatione expressior, & efficacior in omnibus est consentiendi necessitas, citò citiùs exhibeas. *Quis verò, addit, tandem, & cujus est?* Ita quidem hoc petimus, hoc rogamus, ne quæso diu nostram expectationem torqueas, per sanctum illius libelli Auctoris nomen ac numen obtestor. *Contrahant, inquit, licet frontem Baiani, & torum intueantur, sorbenda pilula est.* Næ tuo pharmaco illi indigent quoscunque Bitanos dicis! Nos quidem validiori stomacho sumus jam pridem tuis in Augustinum conviciis pilulis omnibus amarioribus devorandis affucto, neque pilulis præmuniendi sumus, quod auctorem, libellumque citrà fastidium, ac deliquium audiamus. Imò quando libri Scriptorem sanctum autumas, sacris doctrinis conspergas paginas summâ religione deosculantes, Divum Auctorem pro Augustinianâ auctoritate contra novos censors fartâ testâque servandâ, etiam, atque etiam rogabimus, sua enim vicissim tutari Divorum est. At inquis: *Liber est**

Exercitiorum Spiritualium Sancti Ignatii, quem Paulus III. se verè examinatum &c. sic approbavit, ut dicat, se documenta, & exercitia prædicta, ac omnia, & singula in eis contenta, auctoritate prædictâ, tenore præsentium, ex certâ scientiâ approbare, collaudare, ac præsentis scripti patrocinio communitre. Hæc ille suspensis diu quasi per jocum Lectoribus lib. 8. cap. ultimo: exclamatque pag. 912. *Scire velim, quid sint responsivi tam disertæ, tamque explicitæ approbationi, qui minus expressam, explicitamve, Augustini scilicet, suis obtulerunt erroribus?*

Abfit, ut per nos quicquam approbationi Ignatianæ libelli detractum sit, imò quanti illum Augustiniani fecerint vestri Scriptores tradunt in imagine primi Sæculi lib. 3. cap. 10. ubi de Exercitiis Sancti Patris Ignatii loquentes hæc scribunt: *Testes sunt infiniti toto Orbe, qui ea non minori suâ voluptate, quàm fructu sunt experti. Sed unus instar omnium Augustinus Caravajalius Augustiniani Ordinis Theologus, Is cum Indiam Occidentis peragrasset, & in Hispaniâ variis maneribus cum laude perfunctus esset, Italiæ quoque cœnobium sui Ordinis jussu Summi Pontificis visitasset, Bononiam tandem ab eodem Pontifice Visitator Apostolicus missus ad Divi Jacobi cœnobium in veterem disciplinam restituendum, non alius id præsidii facere aggressus est, quàm piis his Societatis commendationibus, quibus ipse cum per mensem se exercuisset, testatus est candidè, se quandiu in Religione vixisset, rationem aliquam, quæ rectissime incederet, semper optasse, eamque tunc demum, cum in hæc Sancti Ignatii Exercitia incidisset, invenisse; Quæ quidem ille avidissimè hausta, atque in intimum demissa pectus tanti fecit, ut in iis aliquid verè divinum inesse aperte diceret &c.* Hic Caravajalius ex Assistentis Hispaniarum electus est Episcopus Guamangensis apud Peruanos, de quo Herrera in Alphabeto Augustiniano. Utinam per nos Ignatianis chartis major laudis fieri posset accessio! Illud tamen ægrè patimur, quod scribit Annatus, Augustinianam doctrinam minus explicitâ, atque expressâ approbatione, quàm Ignatianam, esse ab Apostolicâ Sede firmatam. Quæso vos, quandonam doctrinam Sancti Ignatii in Synodorum canones transit? Arausiana Synodus ex ipsis Sancti Doctoris sententiis conflata est. Quando illa in Pontificum Romanorum literis ad verbum exscripta est? Duo integra capita ex Enchiridio Sancti Augustini Leo Magnus inseruit suæ ad Aquilejensem Antistitem Epistolæ, & quidem contra Pelagianos data. Quando ad illam pro veritate percipiendâ ab Apostolicâ Sede Orthodoxi remissi sunt? Ad Augustini libros Sancti Hormisdas Orientis Principes viros, Episcopos, ac Monachos, uno verbo Catholicum Orbem retulit. Quando ad illius normam Pontifices Catholicorum doctrinam exegere? Clemens VIII. juxta Augustini mentem lites de auxiliis divinis componendas iussit. Quandonam Sancti Ignatii libellus tantis Romanorum Præsulum commendationibus exceptus? tantis Sanctorum Patrum elogis decoratus? tantis omnium penè sæculorum plausibus honoratus fuit? Quæ quidem laudes si in librum cogerentur, jam decuplo major ille evaderet, quàm liber Exercitiorum Sancti Ignatii. Audio sanè, quid de libro illo Sancti Ignatii Romana Ecclesia judicet in Lectionibus Breviarii Romani: *Homo, inquit, literarum planè rudis admirabilem illum composuit Exercitiorum librum Sedis Apostolicæ iudicio, & omnium utilitate comprobatum.* Mirabile sanè, libellum illum à literarum planè rudi esse conscriptum: at profectò mirabilius Recentiorum factum, qui eundem ex Apostolicæ Sedis testi-

monio

monio *literarum planè rudem* in sapientiæ, auctori-
tatis, ac laudum campo Augustino non dicam velut
æqualem opponere, sed quod ad illam expressiorem,
ac efficaciorē commendationem, ac consentiendi
necessitatem pertinet, veluti superiorem prædicare
conantur, illi, inquam, Augustino, qui tantæ scien-
tiæ fuisse ab Apostolicâ Sede iudicatus est, *ut nihil*
In Or. de S. Momi. *penè, verba sunt Martini V. ex sacris literis possit, nisi*
eo Duce intelligi, nihil nisi eo interprete explicari. Eo
jam auctore factum est, ut nec Philosophis sapientiam in-
videamus, non Oratorum eloquentiam desideremus, non
studiosorum ingenia requiramus, non denique nobis ac-
men Aristotelis necessarium sit, non Platonis eloquentia,
non prudentia Varronis, non gravitas Socratis, non auc-
toritas Pythagoræ, non Empedoclis solertia, non cun-
quam illius generis hominum scientia, aut virtus exem-
plo, aut documento nobis esse debeat. Idem nobis Prophe-
tarum oracula, idem Apostolorum voces refert, idem om-
nem omnium scripturarum sensum exprimit, unus pos-
tremò omnium Patrum, Sapientumque ingenia, ac studia
exhibet. Itane, si superis placet, huic Apostolicæ
approbationi eximie, præclarissimæ, excellentissimæ
Ignatiani libelli approbationem, Augustino Ignatium,
tot Summis Pontificibus Paulum III. opponen-
ti? Respondet Annatus: Quæ à me minimè referuntur,
ut vel Ignatium Augustino, vel Paulum III. superioribus
opponam Pontificibus, absit. Sed dictis facta non co-
herent. Qualis enim, quantumvis esset Augustinus,
si Ecclesia illum non approbasset? jam cum Cassiano,
ac Fausto numeraretur. Igitur tantumdem nobis
probandus venit, quantum idem ab Ecclesiâ appro-
batus fuit. Quare si Ignatii libellus ab Ecclesiâ appro-
batus est, itemque approbati fuere libri Augusti-
ni, sed isti approbatione minus, ut ait, expressâ, ex-
PLICITAVE, undè illi Ignatiano, te iudice, efficacior in
omnibus consentiendi necessitas est, quàm illis Augusti-
nianis, jam vides, Ignatium Augustino vel præponi
abs te, vel ex æquo saltem opponi. At citò commen-
taris, tuique facti hanc rationem reddis, ea te de
Ignatiani libri approbatione recitasse: Quod constat,
in hoc libello aliqua esse, quæ capitalibus Baianorum prin-
cipiis opponuntur, scire velim, quid sint responsuri tam
diserte, tamque explicitæ approbationi, qui minus ex-
pressam, explicitamve suis obtendunt erroribus? Nos
quidem pro Baianis nullam volumus, imò nec pos-
sumus responsionem adornare, sed quòd eodem ictu
& Baianos, & Augustinum ferias, tibi vitio verti-
mus, qui per Baianorum latera Augustinum impetis.
Sint in libello Ignatii sententiæ, quibus capitalia il-
lorum dogmata strangulentur, ipsi viderint; at quòd
eâdem periodo Augustini per Apostolicam Sedem
approbationem minus expressam, explicitamque con-
tendis, nobis placere non potest. Parce Patri, & Ba-
ianos in exilium non Bias, sed in Gyrum deportato.
Si Annati exemplo insiltere, & par pari reddere
vellemus, uti ille ad imminuendam Sancti Augustini
adversus Pelagianos scribentis auctoritatem, tum col-
lectis plurium testimoniis, tum violentis, pravisque
Romanorum Præsulum elogia eidem Sancto Doctore
delata interpretationibus corrumpens, contra Au-
gustinum insurgit, possemus & nos eâdem prorsus
audaciâ huc revocare, quæ Abbas Constantinus, quæ
Vincentius Baronius vir satis notus part. 2. Theol.
Mor. disp. 3. sect. 1. art. 2. §. 2. quæ alii de eisdem
Exercitiis Sancti Ignatii scribere, ac subindè frigi-
dam illam Annati excusationem Augustino quorun-
dam censuris insultantis repetere: Refero tantum, non
probo, si quidquam iuste offensionis causam dat: Lib. 8.

cap. 6. pag. 864. Sed absit, ut hominis errorem re-
darguens, eundem imiter, ejusque criminis reus
fiam, cujus hunc Recentiore apud Judices reum
postulo. Erubescant profectò adversarii, erubescant,
dum nos in hanc arenam vel invitos propel-
lunt, in quâ odiosis prorsus comparationibus de Di-
vorum auctoritate litiget. Scitote, Augustinianos
Sancti Ignatii libellum uti Augustinianæ doctrinæ
conformem recipere, evolere, deosculari; & ne quis
de hoc ipsorum obsequio dubitet, editis commenta-
riis hoc ipsum coram Catholico Orbe profitentur.
Pater Franciscus Macedo Minorita Lusitanus Sera-
phicæ Gentis splendor, hanc sibi gloriam felicissimè
comparavit. Hic Augustinianæ doctrinæ aded stu-
diosus est, ut in Isagoge initio suæ Cortinæ hac veluti
tesserâ in literariam palæstram descenderit: *Ego Au-*
gustinianus sum: Augustinianissimus sum. Hic, in-
quam, in eruditissimo illo volumine, quo Ecclesiæ
orantis, & Augustini scribentis concentum descrip-
sit, harmoniam quoque Exercitiorum Sancti Ignatii
Societatis Jesu Fundatoris, & Operum Sancti Augus-
tini Ecclesiæ Doctoris (nam planè hunc operi titu-
lum dedit) exhibuit, cujus illud exordium est: *So-*
leo, idque expertus, ac prudens dicere, haud facile inter
Sanctos reperiri alium Augustino eum doctrinæ, quæ à
Deo est, & mystica appellatur, tum instituta à se, &
aliis indictæ vitæ ratione, quàm Ignatium similiorem.
Quæ quidem vir doctissimus fulsime per viginti octo
capita collatis ex utroque sententiis ita comprobat,
ut profectò minimè timendum sit, ne Augustino
quicquam detrimenti ex Ignatiani libelli expressiori,
ac magis explicitâ, ut inquis, approbatione infera-
tur, ne-ve tantis Romanorum Præsulum, ac Patrum
elogiis Augustiniana volumina nobilitantibus, Ignat-
tii libellus suffocetur, sed cum eadem dogmata &
parvum Ignatii, & prolixa Augustini volumina de
divinæ gratiæ auxiliis tradant, eâdem prorsus app-
robatione munita dicantur, Augustino & doctri-
nam, & ejusdem etiam commendationem in Ignat-
ianum codicem transfundente, & Ignatio novâ à
Paulo III. approbatione obtentâ, antiqua Pontificum
de Augustini libris decreta recentiori iterum ejus-
dem Apostolicæ Sedis testimonio confirmante. Vos
quidem magne animæ beatæ illius regionis cives,
ut in libris, ita & in cœlesti patriâ concordēs æter-
nùm eritis, & Angelicis cantibus vestrarum doctri-
narum harmonia recitabitur, ac dulcior indè con-
centus inaudietur. Filiis quoque vestris eundem
doctrinæ consensum immittite, eosque invicem of-
ficiosos vel servate, vel facite. Turpe sit in tantâ
Patrum concordia filios odiosis sanè comparationi-
bis de eorundem auctoritate contendere.

CAPUT VIII.

Recentiores ex Epistolâ Sancti Cælestini Papæ Divi
Augustini auctoritatem limitant. Refelluntur.

SANCTUS Cælestinus Papa ex literarum commercio
Augustini amicus, ac deindè demortui adversus
Semipelagianos defensor, in Augustinianâ doctrinâ
commendandâ omnium nobilissimo elogio usus est;
undè Recentiores ad illud decurtandum, limitan-
dumque vires omnes intendunt; & quod est eorum
acumen, ex eâdem Cælestini Epistolâ, undè ab aliis
vel suprâ Sydera Augustiniana auctoritas evehi solet,
eandem deprimere conantur. Ultima Epistolâ ver-
ba recitant, nempe ubi Cælestinus ait: *Profundiores*
però.